

teringer, i hvilke de skulle finde deres Brød — at disse Elever, siger jeg, naar de nu gif til en Skole, hvor den lærde Underviisning, Levesbrøds-Underviisningen, blev tildeelt, ville komme til at staae langt tilbage i Forhold til de andre Elever i den lærde Skole, paa Grund af, at de manglede et simpelt Materiale, nemlig Underviisningen i de lærde Sprog. Dette vilde naturligviis være nedtrykkende for dem og bebyrdende for deres Forældre. Var derimod Rønne Skole saaledes indrettet, at Eleverne, ved Siden af deres øvrige Underviisning, ogsaa kunde faae den høist nødvendige Underviisning i den antydede Retning, saa vilde de kunne indtage en Plads, svarende til den større Duellighed og til de Lands-gaver, hvoraf de altid maae forudsættes at være i Besiddelse, som vilde gaae den lærde Dei. Ministeren har ogsaa indrømmet dette, men han har henviist til den private Underviisning, som skulde kunne ydes dem igjennem de Lærere, som vare ved Skolen; men dersom Ministeren, istedetfor at tilbyde disse 400 Rbd. Stipendier for vel omtrent 8 Elever, havde beholdt ved Skolen disse 400 Rbd., og tillige disse 8 Elevers Skolepenge, selv om vi kun anslaae dem til 20 Rbd. aarlig for hver Elev, saa havde han havt 6 til 700 Rbd., hvilket vilde være tilstrækkeligt til at opfylde den stillede Fordring. Man vil maaskee sige, at naar Rønne Skole bliver sat i Klasse med de almindelige lærde Skoler, saa vilde denne Sum alene være utilstrækkelig; men det er blevet bemærket i en sagkyndig Forsamling, hvori jeg var forleden Dag, at det er en dy-rere Maaede at skaffe den samme Underviisning paa, naar Skolen er offentlig, end naar den har en vis privat Charakter. Det blev navnlig bemærket med Hensyn til Herlufs-holms Skole, idet det blev udhævet, at et af de Fortrin, der var ved at lade denne Skole, som hidtil, forblive under en privat Bestyrelse, var, at man for en billigere Priis fik den samme Underviisning tilveiebragt. Dersom dette forholdes sig rigtigt, og de Mænd, som gjorde opmærksom derpaa, vare Mænd, som vare temmelig bekendte med Forhold af denne Natur, saa kunde man jo, for at sikkre Bornholmerne en Underviisning af den om-

talte Bestaaffenhed for en passende Priis, lade endeel af Sagen blive paa det private Gebeet. Lad Skolen faae det Tilskud, som man efter Forslaget vil give Eleverne til at søge den Art Underviisning, som her er Spørgsmaal om, og lad det tilflyde Skolen, saaledes, at Skolebestyrelsen eller Skolebestyreren kan benytte det paa den hensigtsmæssigste Maaede for at naae Maalet. Dette forekommer mig at være en Gjenstand, som ved Den Behandling kunde fortjene nøiere Overveielse, og da Ministeren ikke synes utilbøielig til at høre nærmere de Grunde, som kunne anføres, for at sikkre Bornholmerne Vedligeholdelsen af en Skole i den antydede Skikkelse, saa troer jeg, at vi med Rolighed kunne gaae frem ad den Dei.

Jeg vil endnu kun henlede Opmærksomheden paa Bornholmernes eiendommelige Forhold. Vi have i forrige Aar lovgivet i ikke uvigtige Forhold Bornholm angaaende, og trostet Bornholmerne med, at de nu vare inde under hele Statens Omraade. Dengang kom de ind under dette Omraade for at blive paa-lagte visse Afgifter. Dersom vi nu igjen tage Bornholmerne ind under Statens Omraade for at berøve dem et Gode, hvoraf de ere i Besiddelse, saa synes det mig, at vi altfor meget lade dem føle Herligheden af, at være kómne fuldstændigt ind under Statens Omraade (Katter). Vi maae vel lægge Mærke til, hvilken Forffjel det er for en Mand paa Bornholm, om han kan lade sin Søn undervise i Skolen i Rønne, eller om han skal sende ham til en eller anden Skole udenfor Bornholm. Jeg har skaffet mig Underretning om, hvad der i Almindelighed betales for Børn, som ere i Rønne for der at nyde Underviisning, og man har angivet mig en Sum af mellem 80 og 100 Rbd. aarlig, men jævnlig ogsaa en ringere, idet navnlig Forældre, som boe i Nærheden, ofte betale med Naturalier, istedetfor med Pengemidler. Skal derimod en Mand fra Bornholm sende sin Søn til en Skole udenfor Den, saa, efter det Kjendskab, jeg har til hvad Saa-dant koster, vil dette under ingen Omstændigheder kunne skee under en Udgift af et Par Hundrede Rigsbankdaler. Kan man nemlig end faae et Barn anbragt i et Huus for en